บทที่ 8

การบัญชีภาษีมูลค่าเพิ่ม

ความหมายของภาษีมูลค่าเพิ่ม

ภาษีมูลค่าเพิ่มหมายถึง ภาษีที่ผู้ประกอบการได้เรียกเก็บจากมูลค่าของสินค้าหรือบริการที่เพิ่มขึ้นระหว่างการผลิตหรือการจำหน่ายหรือบริการ

ผู้มีหน้าที่เสียภาษีมูลค่าเพิ่ม

1. ผู้ประกอบการ หมายถึง บุคคลธรรมดา คณะบุคคลที่มิใช่นิติบุคคลหรือ นิติบุคคล
2. ผู้นำเข้า
3. ผู้ที่กฎหมายกำหนดให้มีหน้าที่เสียภาษีมูลค่าเพิ่ม ได้แก่

   3.1 ผู้ประกอบการอยู่นอกประเทศไทย

   3.2 ผู้รับโอนสินค้าหรือรับโอนสิทธิ

   3.3 ผู้ประกอบการอยู่นอกประเทศไทยได้เข้ามาประกอบกิจการในประเทศไทยเป็นครั้งคราว

ผู้ประกอบการที่ได้รับการยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่ม

1. ผู้อยู่นอกระบบการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่ม
2. ผู้ประกอบการที่มีรายรับไม่ถึงเกณฑ์ที่กำหนด
3. ผู้ประกอบการที่ได้รับยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่มเป็นกรณีพิเศษ

ประเภทของภาษีมูลค่าเพิ่ม

1. ภาษีขาย (output tax) หมายถึง ภาษีมูลค่าเพิ่มที่ผู้ประกอบการจดทะเบียนได้เรียกเก็บ จากผู้ซื้อสินค้า หรือผู้รับบริการเมื่อขายสินค้า
2. ภาษีซื้อ (input tax) หมายถึง ภาษีมูลค่าเพิ่ม ที่ผู้ประกอบการได้จ่ายให้กับผู้ขายสินค้า หรือผู้ให้บริการที่เป็นผู้ประกอบการจดทะเบียน

ฐานภาษีมูลค่าเพิ่ม

ฐานภาษี (tax base) หมายถึง มูลค่าที่ได้รับหรือพึงได้รับจากการขายสินค้าโดยจะแสดงรายละเอียดเกี่ยวกับมูลค่าของสินค้าหรือบริการที่ขายและจำนวนภาษีมูลค่าเพิ่มที่เรียกเก็บ

1. ฐานภาษีสำหรับการขายสินค้าและการให้บริการ
2. ฐานภาษีสำหรับการขายสินค้าเพื่อการส่งออก
3. ฐานภาษีสำหรับการให้บริการขนส่งระหว่างประเทศ
4. ฐานภาษีสำหรับการนำเข้าสินค้า
5. ฐานภาษีกรณีขายยาสูบและผลิตภัณฑ์น้ำมันตามที่กฎหมายกำหนด
6. ฐานภาษีกรณีพิเศษ

อัตราภาษีมูลค่าเพิ่ม

1. อัตราภาษีมูลค่าเพิ่มตามประมวลรัษฎากร ร้อยละ 10 เป็นอัตราภาษีมูลค่าเพิ่มที่เรียกเก็บจากผู้ประกอบการที่ขายสินค้าหรือบริการ ที่มีรายรับเกินกว่า 1,800,000 บาทต่อปีอัตรานี้ในปัจจุบันได้มีพระราชกฤษฎีกาลดอัตราภาษีมูลค่าเพิ่มลงจากร้อยละ 10 ต่อปี เหลือร้อยละ 6.3 เมื่อรวมกับภาษีท้องถิ่นอีกร้อยละ 0.7 จะเท่ากับร้อยละ 7 ต่อปี
2. อัตราภาษีมูลค่าเพิ่ม ร้อยละ 0 เช่น การส่งออกสินค้าของผู้ประกอบการจดทะเบียน ส่วนราชการ หรือรัฐวิสาหกิจ

การคำนวณภาษีมูลค่าเพิ่ม

1. การคำนวณภาษีขาย

ภาษีขาย = มูลค่าของฐานภาษี X อัตราภาษี

1.1 การคำนวณภาษีมูลค่าเพิ่ม โดยการกำหนดราคาสินค้าหรือบริการแยกออกจากภาษีมูลค่าเพิ่มดังตัวอย่างที่ 8.1

ตัวอย่างที่ 8.1 ขายโต๊ะ 1 ตัว ราคาตัวละ 2,000 บาท อัตราภาษีมูลค่าเพิ่มร้อยละ 7 ดังนั้น ภาษีขายมีจำนวนเท่ากับ 140 บาท (2,000 x 7/100) สามารถแสดงได้ ดังนี้

ราคาขาย	=	2,000
ภาษีขาย (2,000 x 7/100)	=	140
รวม	=	2,140

1.2 การคำนวณภาษีมูลค่าเพิ่มโดยการกำหนดราคาสินค้าหรือบริการรวมกับภาษีมูลค่าเพิ่มไว้แล้วดังตัวอย่างที่ 8.2 ดังนี้

ตัวอย่างที่ 8.2 ขายโต๊ะ 1 ตัว ราคาตัวละ 2,140 บาท ราคานี้ได้รวมภาษีมูลค่าเพิ่มไว้แล้วในอัตราร้อยละ 7 ดังนั้น มูลค่าสินค้าไม่รวมภาษีมีจำนวนเท่ากับ 2,000 บาท (2,140 x 100/107) สามารถแสดงได้ ดังนี้

ราคาขาย	=	2,000
ภาษีขาย (2,000 x 7/100)	=	140
รวม	=	2,140

1. **<u>การคำนวณภาษีซื้อ</u>** ทุกวันสิ้นเดือนจะต้องคำนวณหายอดรวมของภาษีซื้อโดยไม่ต้องคำถึงว่าสินค้าที่ซื้อมาในเดือนนั้นจะนำไปขายหรือนำไปใช้ในการผลิตเดือนใด

2. **<u>การคำนวณภาษีมูลค่าเพิ่ม</u>** เป็นการคำนวณโดยการหาผลต่างของภาษีขายและภาษีซื้อในทุกวันสิ้นเดือน เพื่อชำระภาษีเพิ่มหรือขอรับภาษีคืน ดังนี้

ภาษีมูลค่าเพิ่ม	=	ภาษีขาย	-	ภาษีซื้อ

ผลของการคำนวณ มี 2 กรณี ดังนี้

2.1 **ถ้าภาษีขายมากกว่าภาษีซื้อ** แสดงว่าผู้ประกอบการจะต้องชำระภาษีมูลค่าเพิ่มของเดือนนั้น

2.2 **ภาษีขายน้อยกว่าภาษีซื้อ** แสดงว่า ผู้ประกอบการจะต้องขอคืน ภาษีมูลค่าเพิ่มของเดือนนั้น

เมื่อผู้ประกอบการได้คำนวณภาษีมูลค่าเพิ่มในทุกวันสิ้นเดือนว่ามีจำนวนเท่าใดแล้วจะต้องไปยื่นแบบแสดงรายการเสียภาษีเพิ่มหรือขอคืนภาษี ภายในวันที่ 15 ของเดือนถัดไป

ตัวอย่างที่ 8.3 บริษัท นาคิน จำกัด ได้จดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มแบบเต็มรูปแบบโดยกิจการประกอบกิจการซื้อขายสินค้า รายการค้าระหว่างเดือนมกราคม 25x1 บางส่วนมีดังต่อไปนี้

มกราคม 1 ขายสินค้าเป็นเงินสดราคา 100,000 บาทราคานี้ยังไม่รวมภาษีมูลค่าเพิ่ม 7%

12 ขายสินค้าเป็นเงินเชื่อราคา 60,000 บาท ราคานี้ยังไม่รวมภาษีมูลค่าเพิ่ม 7%

26 ซื้อสินค้าเป็นเงินสดราคา 50,000 บาท ราคานี้ยังไม่รวมภาษีมูลค่าเพิ่ม 7%

31 ซื้อสินค้าเป็นเงินเชื่อราคา 40,000 บาท ราคานี้ยังไม่รวมภาษีมูลค่าเพิ่ม 7%

การคำนวณภาษีขาย แสดงดังนี้

วันที่	(1) ราคาทุน (บาท)	(2) ภาษีขาย (บาท)	(3)=(1)+(2) จำนวนเงินที่ต้องเรียกเก็บจากลูกค้า (บาท)
1	100,000	7,000 (100,000 x 7/100)	107,000
12	60,000	4,200 (60,000 x 7/100)	64,200
รวม	160,000	11,200	171,200

การคำนวณภาษีซื้อ แสดงดังนี้

วันที่	(1) ราคาทุน (บาท)	(2) ภาษีซื้อ (บาท)	(3)=(1)+(2) จำนวนเงินที่ต้องจ่ายแก่ผู้ขาย (บาท)
26	50,000	3,500 (50,000 x 7/100)	53,500
31	40,000	2,800 (40,000 x 7/100)	42,800
รวม	90,000	6,300	96,300

การคำนวณภาษีมูลค่าเพิ่ม แสดงดังนี้

ภาษีมูลค่าเพิ่มที่ต้องนำส่งกรมสรรพากร = ภาษีขาย - ภาษีซื้อ

= 11,200 – 6,300

= 4,900 บาท

ผลการคำนวณ กิจการมีภาษีขายมากกว่าภาษีซื้อ ดังนั้นกิจการจะต้อง**นำเงินไปชำระภาษีมูลค่าเพิ่มให้กับกรมสรรพากรจำนวน 4,900 บาท**

ตัวอย่างที่ 8.4 ต่อไปนี้เป็นรายกรค้าบางส่วนของบริษัท คงคา จำกัด ระหว่างเดือนกุมพาพันธ์ 25x1

ก.พ. 1 ซื้อสินค้าเป็นเงินสดราคา 70,000 บาท ราคานี้ยังไม่รวมภาษีมูลค่าเพิ่ม 7%

12 ขายสินค้าเป็นเงินเชื่อราคา 50,000 บาท ราคานี้ยังไม่รวมภาษีมูลค่าเพิ่ม 7%

20 ซื้อสินค้าเป็นเงินเชื่อราคา 50,000 บาท ราคานี้ยังไม่รวมภาษีมูลค่าเพิ่ม 7%

28 ขายสินค้าเป็นเงินสดราคา 30,000 บาท ราคานี้ยังไม่รวมภาษีมูลค่าเพิ่ม 7%

การคำนวณภาษีขาย แสดงดังนี้

วันที่	(1) ราคาขาย (บาท)	(2) ภาษีขาย (บาท)	(3) = (1) + (2) จำนวนเงินที่เรียกเก็บจากลูกค้า (บาท)
12	50,000	3,500	53,500
28	30,000	2,100	32,100
รวม	**80,000**	**5,600**	**85,600**

การคำนวณภาษีซื้อ แสดงดังนี้

วันที่	(1) ราคาทุน (บาท)	(2) ภาษีซื้อ (บาท)	(3) = (1) + (2) จำนวนเงินที่ต้องจ่ายแก่ผู้ขาย (บาท)
1	70,000	4,900	74,900
20	50,000	3,500	53,500
รวม	**120,000**	**8,400**	**128,400**

ภาษีมูลค่าเพิ่มที่ต้องขอรับคืนจากกรมสรรพากร = ภาษีขาย - ภาษีซื้อ

= 5,600 – 8,400

= - 2,800 บาท

ผลการคำนวณ กิจการมีภาษีขายน้อยกว่าภาษีซื้อ ดังนั้นกิจการจึงมีสิทธิขอคืนภาษีมูลค่าเพิ่มจากสรรพากร เป็นจำนวน 2,800 บาท

หน้าที่ของผู้ประกอบการจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม

ผู้ประกอบการจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม มีหน้าที่ ดังนี้

1. เรียกเก็บภาษีขายจากผู้ซื้อสินค้าหรือผู้รับบริการ
2. ยื่นแบบแสดงรายการเพื่อเสียภาษีมูลค่าเพิ่มทุกเดือน
3. จัดเก็บใบกำกับภาษีตามเดือนภาษี
4. จัดทำรายงานที่เกี่ยวข้อง

การยื่นแบบแสดงรายการและการชำระภาษีมูลค่าเพิ่ม

1. การชำระภาษีมูลค่าเพิ่ม

1.1 แบบ ภ.พ. 30 เป็นแบบแสดงายการภาษีมูลค่าเพิ่มตามประมวลรัษฎากร ที่ใช้สำหรับผู้ประกอบการที่จดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มอัตราร้อยละ 7 หรือร้อยละ 0

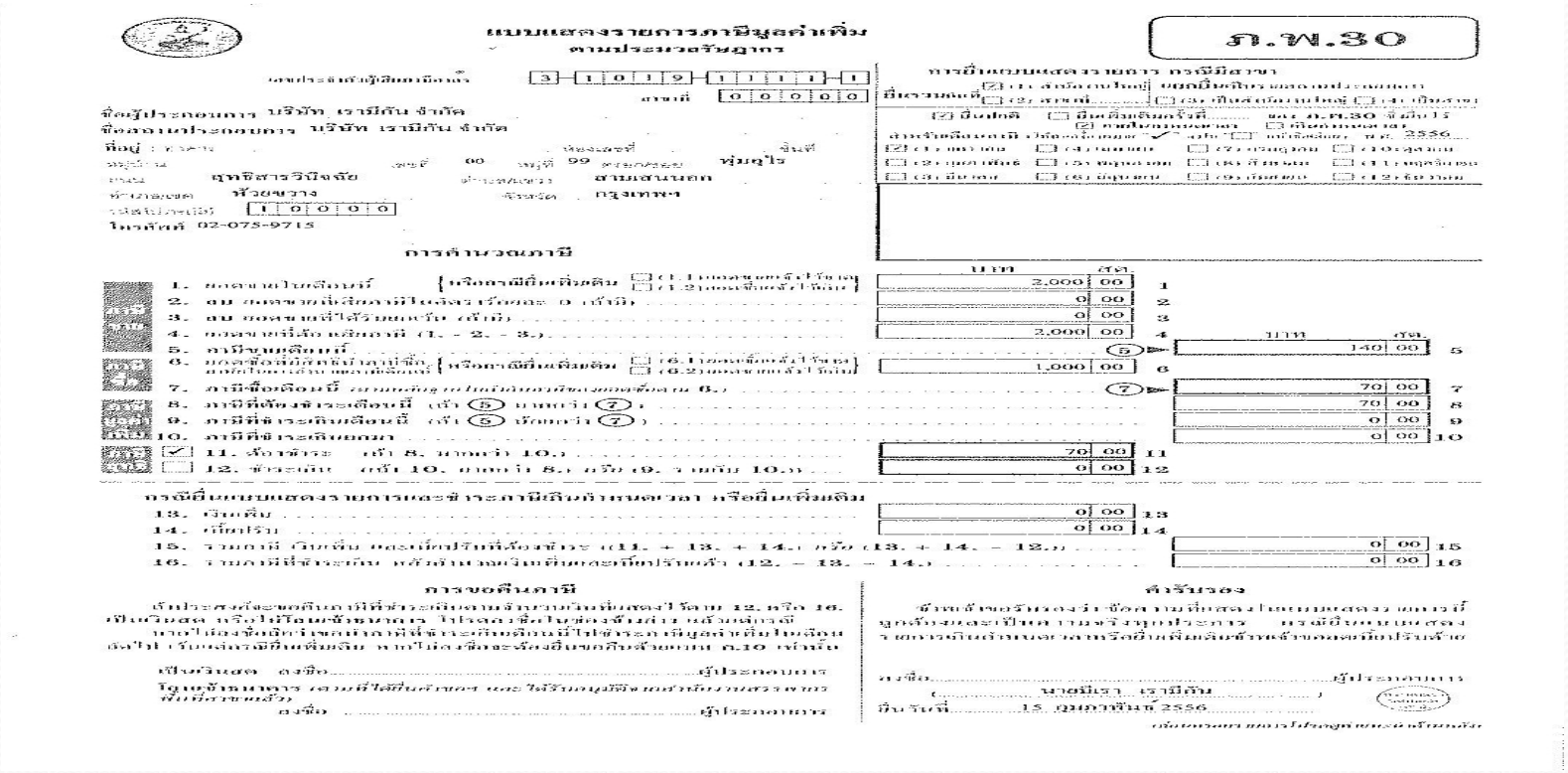

แบบแสดงรายการภาษีมูลค่าเพิ่ม
ตามประมวลรัษฎากร

ภ.พ.30

การยื่นแบบแสดงรายการและการชำระภาษีมูลค่าเพิ่ม (ต่อ)

1.2 แบบ ภ.พ. 36 เป็นแบบนำส่งภาษีมูลค่าเพิ่มตามประมวลรัษฎากรที่ใช้สำหรับการซื้อสินค้าหรือค่าบริการที่ผู้ประกอบการอยู่นอกราชอาณาจักร

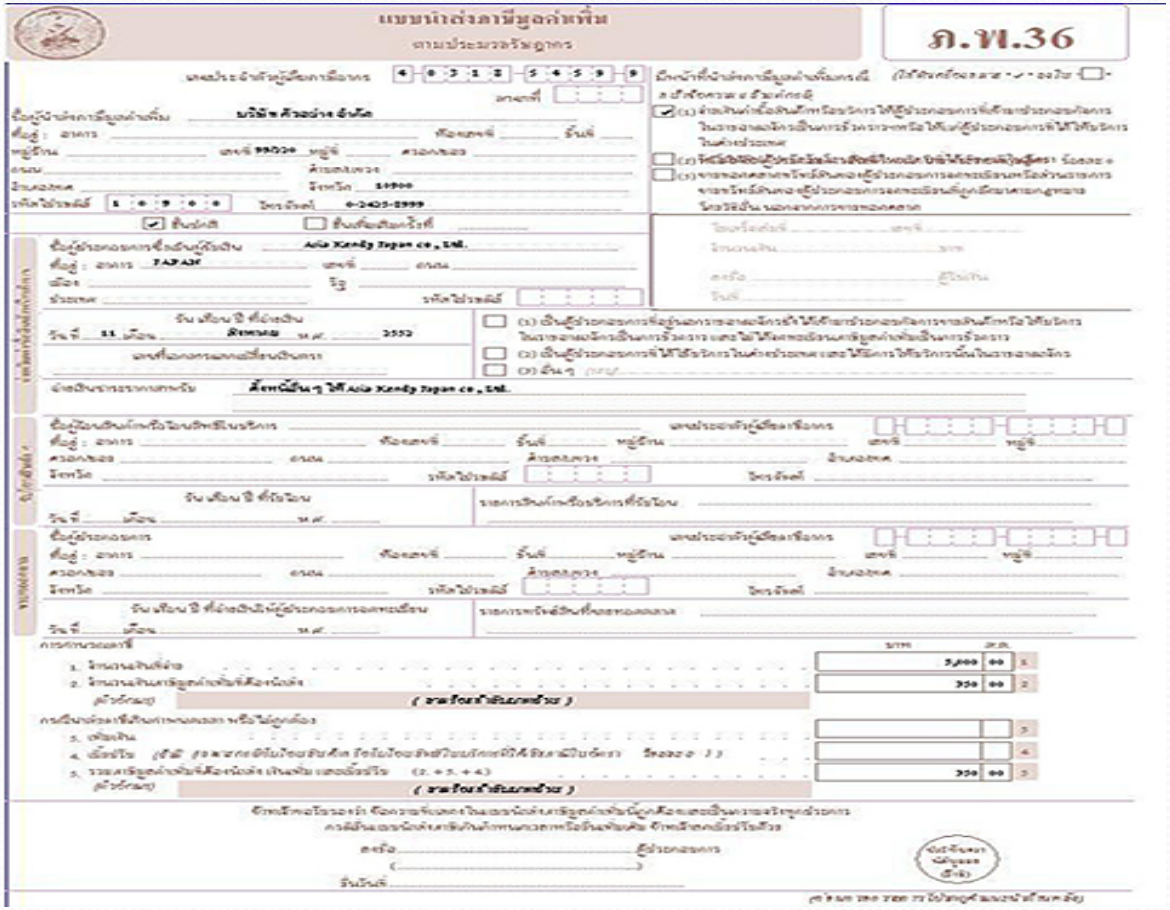

การยื่นแบบแสดงรายการและการชำระภาษีมูลค่าเพิ่ม (ต่อ)

2. **การขอคืนภาษีมูลค่าเพิ่ม**

การขอคืนภาษีมูลค่าเพิ่ม ผู้ประกอบการจะต้องกรอก แบบแสดงรายการภาษีมูลค่าเพิ่ม ภ.พ. 30 ซึ่งเป็นแบบเดียวกันกับการยื่นขอชำระภาษีมูลค่าเพิ่มโดยการขอรับคืนภาษีมูลค่าเพิ่มโดยการขอเครดิตภาษีมูลค่าเพิ่มวิธีนี้เป็นการนำภาษีมูลค่าเพิ่มที่ได้รับคืนไปชำระภาษีมูลค่าเพิ่มในเดือนถัดไป และหากในเดือนถัดไปยังมียอดคงเหลืออยู่ก็ให้นำไปชำระในเดือนถัดไปได้อีกและการขอรับคืนเป็นเงินสด

แบบแสดงรายการภาษีมูลค่าเพิ่ม
ตามประมวลรัษฎากร

ตัวอย่าง

ภ.พ.30

เลขประจำตัวผู้เสียภาษีอากร

สาขาที่

ชื่อผู้ประกอบการ

ชื่อสถานประกอบการ

ที่อยู่ : อาคาร หมู่ที่ ตรอก/ซอย

หมู่บ้าน เลขที่ หมู่ที่ ตรอก/ซอย

ถนน ตำบล/แขวง

อำเภอ/เขต จังหวัด

รหัสไปรษณีย์

โทรศัพท์

การยื่นครั้งนี้เป็นการยื่นตามคำสั่งของ :

- (1) สรรพากรพื้นที่ (ตามประกาศกรมสรรพากร เรื่อง กำหนดการยื่นแบบแสดงรายการภาษีมูลค่าเพิ่ม)
  - (1.1) สำนักงานใหญ่ (1.2) อื่นๆ
- (2) สรรพากรพื้นที่ (สำนักงานใหญ่ หรือสำนักงานสรรพากรพื้นที่)
  - (2.1) สำนักงานใหญ่ (2.2) อื่นๆ

☐ ปกติ ☐ ยื่นชดเชยครั้งที่ พ.ศ. ☐ การยื่นโดยตรง ☐ ยื่นผ่านตัวแทน

ลักษณะพิเศษการยื่น (ให้ทำเครื่องหมาย "✓" ลงใน "☐" หน้าข้อที่เกี่ยว) หน่วย

☐ (1) อาคาร ☐ (2) คลอง ☐ (3) ทางรถไฟ ☐ (4) ถนน
☐ (5) ถนนลาดยาง ☐ (6) หมู่บ้านจัดสรร ☐ (7) สัปทน ☐ (8) หมู่บ้านจัดสรร
☐ (9) อื่นๆ ☐ (10) อื่นๆ ☐ (11) อื่นๆ ☐ (12) อื่นๆ

การคำนวณภาษี

		บาท	สต.	
ภาษีขาย	1. ยอดขายในเดือนนี้ (หรือยอดที่ยื่นครั้งสุดท้าย ☐ (1.1) ยอดขายที่ถูกต้อง ☐ (1.2) ยอดขายที่ไม่ถูกต้อง)			1
	2. หัก ยอดขายที่ต้องนำมาเสียภาษีในอัตราร้อยละ 0 (ถ้ามี)			2
	3. หัก ยอดขายที่ได้รับยกเว้น (ถ้ามี)			3
	4. ยอดขายที่ต้องเสียภาษี (1. – 2. – 3.)			4
	5. ภาษีขายของเดือนนี้			5 ← (6)
ภาษีซื้อ	6. ยอดซื้อที่มีสิทธินำมาหักภาษีซื้อ (หรือยอดที่ยื่นครั้งสุดท้าย ☐ (6.1) ยอดซื้อที่ถูกต้อง ☐ (6.2) ยอดซื้อที่ไม่ถูกต้อง)			6
	7. ภาษีซื้อของเดือนนี้ (ยอดเงินในช่องนี้ต้องเท่ากับยอดของช่อง 6.)			7 ← (7)
ภาษีมูลค่าเพิ่ม	8. ภาษีที่ต้องชำระในเดือนนี้ (ถ้า (5) มากกว่า (7))			8
	9. ภาษีที่ชำระเกินในเดือนนี้ (ถ้า (5) น้อยกว่า (7))			9
	10. ภาษีที่ชำระเกินยกมา			10
ภาษีมูลค่าเพิ่ม	☐ 11. ถัวจ่าย (ถ้า 8. มากกว่า 10.)			11
	☐ 12. ชำระเกิน (ถ้า 10. มากกว่า 8.) หรือ (8. รวมกับ 10.))			12

การยื่นแบบแสดงรายการและชำระภาษีนี้เป็นคำขอคืนภาษี หรือยื่นเพิ่มเติม

13. เงินเพิ่ม			13
14. เบี้ยปรับ			14
15. รวมภาษี เงินเพิ่ม และเบี้ยปรับที่ต้องชำระ (11. + 13. + 14.) หรือ (12. + 14. – 12.))			15
16. รวมภาษีที่ชำระเกิน หลังคำนวณเงินเพิ่มและเบี้ยปรับแล้ว (12. – 13. – 14.)			16

ภาษีขอคืน

ถ้าประสงค์จะขอคืนภาษีที่ชำระเกินตามคำนวณในช่อง 11. หรือ 16. กรุณาเลือกวิธีที่ท่านสะดวก ไม่ต้องยื่นใบคำขอคืนต่างหาก แล้วแต่กรณี

หากไม่ประสงค์ขอคืนภาษีที่ชำระเกินนี้ ให้นำไปชำระภาษีมูลค่าเพิ่มในเดือนถัดไป เว้นแต่ภาษีที่ชำระเกินนี้ หากไม่ประสงค์จะขอคืนภายในเดือนถัดไป ต้องยื่นคำขอคืนภายในสามเดือนนับแต่วันสิ้นเดือนภาษี ตาม ม.90 เท่านั้น

☐ เงินโอนผ่าน ธนาคาร ผู้ประกอบการ

☐ โอนเข้าบัญชีเงินฝากธนาคาร (ต้องเป็นชื่อเดียวกับชื่อผู้ประกอบการ และให้ยื่นหนังสือรับรองการเปิดบัญชีเงินฝากธนาคารพร้อมกับแบบแสดงรายการภาษีมูลค่าเพิ่มนี้ด้วย)

ธนาคาร ผู้ประกอบการ

คำรับรอง

ข้าพเจ้าขอรับรองว่า ข้อความที่แสดงในแบบแสดงรายการนี้ถูกต้องและเป็นความจริงทุกประการ การยื่นแบบแสดงรายการนี้เป็นการยื่นตามความจริงทุกประการ ข้าพเจ้าขอยืนยันรับรองด้วย

ลงชื่อ ผู้ประกอบการ

( )

วันที่

ผู้ประกอบการหรือผู้มีอำนาจกระทำการแทนนิติบุคคล

ตัวอย่างที่ 8.5 ต่อไปนี้เป็นรายการค้าบางส่วนของบริษัท ธานินทร์ จำกัด ระหว่างเดือนมีนาคม

มีนาคม 10 ขายสินค้าเป็นเงินสดราคา 10,000 บาท ราคานี้ยังไม่รวมภาษีมูลค่าเพิ่ม 7%

20 ขายสินค้าเป็นเงินเชื่อราคา 20,000 บาท ราคานี้ยังไม่รวมภาษีมูลค่าเพิ่ม 7%

การคำนวณภาษีขาย แสดงดังนี้

วันที่	(1) ราคาขาย (บาท)	(2) ภาษีขาย (บาท)	(3) = (1) + (2) จำนวนเงินที่เรียกเก็บจากลูกค้า (บาท)
10	10,000	700 (10,000 x 7/100)	10,700
20	20,000	1,400 (10,000 x 7/100)	21,400
รวม	30,000	2,100	32,100

การคำนวณภาษีซื้อ กิจการไม่มีการซื้อสินค้าภาษีซื้อเดือนนี้จึงเท่ากับ 0 แต่เนื่องจากกิจการขอรับคืนภาษีมูลค่าเพิ่มจากเดือนกุมภาพันธ์ 25X1 (ตัวอย่างที่ 9.4) จำนวน 2,800 บาท ดังนั้น กิจการสามารถนำภาษีมูลค่าเพิ่มที่ขอรับคืนมาหักลบกับภาษีขายในเดือนนี้ได้อีกเท่ากับ 2,800 บาท

การคำนวณภาษีมูลค่าเพิ่ม แสดงดังนี้

ภาษีมูลค่าเพิ่มที่ต้องขอรับคืนจากกรมสรรพากร = ภาษีขาย – ภาษีซื้อ (ที่ขอรับคืนจากเดือนก่อน)

= 2,100 – 2,800

= - 700 บาท

ผลการคำนวณ กิจการมีภาษีขายน้อยกว่าภาษีมูลค่าเพิ่มที่ขอรับคืนเมื่อเดือนมีนาคม ดังนั้นกิจการไม่ต้องชำระภาษีมูลค่าเพิ่มในเดือนนี้แต่จะมียอดคงเหลือของภาษีมูลค่าเพิ่มที่ต้องชำระในเดือนถัดไปอีก จำนวน 700 บาท

<u>ตัวอย่างที่ 8.6</u> สมมติว่ากิจการคำนวณภาษีขายในเดือนมีนาคม 25x1 ได้เท่ากับ 3,000 บาท การคำนวณภาษีมูลค่าเพิ่ม แสดงได้ดังนี้

ภาษีมูลค่าเพิ่มที่ต้องขอรับคืนจากกรมสรรพากร

= ภาษีขาย – ภาษีซื้อ (ที่ขอรับคืนจากเดือนก่อน)

= 3,000 – 2,800

= 200 บาท

<u>ผลการคำนวณ</u> กิจการมีภาษีขายมากกว่าภาษีมูลค่าเพิ่มที่ขอรับคืนเมื่อเดือน กุมภาพันธ์ ดังนั้น กิจการจะต้องชำระภาษีมูลค่าเพิ่มหลังจากหักลบภาษีมูลค่าเพิ่มที่ขอรับคืนในเดือนก่อนแล้วกิจการจะต้องชำระในเดือนมีนาคม จำนวน 200 บาท

เอกสารที่ผู้ประกอบการจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มต้องจัดทำ

1. ใบกำกับภาษี (tax invoice)

    1.1 ใบกำกับภาษีแบบเต็มรูป

    1.2 ใบกำกับภาษีแบบออกเป็นชุด

    1.3 ใบกำกับภาษีแบบย่อ

    1.4 ใบกำกับภาษีที่ออกโดยเครื่องบันทึกการรับเงิน

2. ใบเพิ่มหนี้ (debit note)

3. ใบลดหนี้ (credit note)

ภาษีต้องห้าม

ภาษีต้องห้าม หมายถึง ภาษีซื้อที่ไม่ให้นำมาหักในการคำนวณภาษีมูลค่าเพิ่มหรือเป็นภาษีซื้อที่กิจการไม่สามารถขอรับคืนจากกรมสรรพากรได้

การจัดเก็บรักษาใบกำกับภาษี

1. ให้เรียงลำดับรายการให้ตรงตามรายการในรายงาน
2. จัดเก็บไว้ในสถานประกอบการอย่างน้อย 5 ปี นับแต่วันจัดทำรายงาน
3. จัดเก็บแยกเป็นรายเดือน โดยแยกจากเอกสารอื่น
4. เรียงลำดับ วัน เดือน ปีก่อนหลัง ตามที่เกิดรายการ
5. ให้ออกเลขที่กำกับโดยเรียงลำดับไว้ด้านบนขวาของใบกำกับภาษี

การจัดทำรายงานเกี่ยวกับภาษีมูลค่าเพิ่ม

1. รายงานภาษีขาย (output book)
2. รายงานภาษีซื้อ (input book)
3. รายงานสินค้าและวัตถุดิบ

การบันทึกบัญชีเกี่ยวกับภาษีมูลค่าเพิ่ม

การบันทึกบัญชีเกี่ยวกับภาษีมูลค่าเพิ่มของผู้ประกอบการที่จดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม จะต้องบันทึกรายการภาษีขาย และภาษีซื้อ แยกออกจากมูลค่าของสินค้าหรือบริการ ทั้งนี้เพื่อจะได้แยกยอดรวมของภาษีขาย และภาษีซื้อในวันสิ้นเดือน และคำนวณภาษีมูลค่าเพิ่มว่าจะต้องชำระภาษีเพิ่มหรือขอรับคืนภาษี ผลรวมในบัญชีภาษีขายถือเป็นภาระที่กิจการจะต้องนำส่งแก่กรมสรรพากร

เมื่อกิจการมีรายการค้าเกิดขึ้นและมีหลักฐานเอกสารที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้ประกอบการบันทึกบัญชี เช่น ใบกำกับภาษี ใบเพิ่มหนี้ ใบลดหนี้ เป็นต้น วิธีการบันทึกบัญชี จะใช้หลักการบันทึกบัญชีตามที่ได้ศึกษามา แต่จะมีความแตกต่างเฉพาะชื่อบัญชีเท่านั้น วิธีการบันทึกบัญชีเกี่ยวกับภาษีมูลค่าเพิ่มของธุรกิจให้บริการ และธุรกิจซื้อขายสินค้ามีวิธีการบันทึกบัญชี ดังนี้

1. การบันทึกบัญชีของธุรกิจให้บริการ

การบันทึกบัญชีของธุรกิจให้บริการเกี่ยวกับภาษีมูลค่าเพิ่มมีวิธีการบันทึกบัญชี ดังนี้

1.1 การบันทึกหมวดบัญชีรายได้ มี 2 กรณี ดังนี้ กรณีรับรายได้เป็นเงินสด จะบันทึกบัญชี ดังนี้

เดบิต	**เงินสด**		xx	
	เครดิต	**รายได้ค่าเช่า**		xx
		ภาษีขาย		xx

ตัวอย่างที่ 8.7 กิจการได้รับรายได้จากค่าเช่าเป็นเงินสด 20,000 บาท ราคานี้ยังไม่ได้รวมภาษีมูลค่าเพิ่ม ตามใบกำกับภาษีเลขที่ 101 การบันทึกบัญชี ทำโดย

เดบิต	**เงินสด**		21,400	
	เครดิต	**รายได้ค่าเช่า**		20,000
		ภาษีขาย		1,400

1.2 กรณียังไม่ได้รับเงินค่าบริการและยังมิได้ออกใบกำกับภาษี จะบันทึกบัญชี

เดบิต	**ลูกหนี้**		xx	
	เครดิต	**รายได้ค่าบริการ**		xx
		ภาษีขายยังไม่ถึงกำหนด		xx

และเมื่อได้รับชำระหนี้ภายหลัง จะบันทึกบัญชี ดังนี้

เดบิต	**เงินสด**		xx	
	ภาษีขายยังไม่ถึงกำหนด		xx	
	เครดิต	**ลูกหนี้**		xx
		ภาษีขาย		xx

ตัวอย่างที่ 8.8 กิจการส่งใบแจ้งหนี้ค่าบริการ แก่นายสนธยา จำนวนเงิน 30,000 บาท โดยยังมิได้ออกใบกำกับภาษี ราคานี้ยังมิได้รวมภาษีมูลค่าเพิ่ม การบันทึกบัญชี ทำโดย

เดบิต	**ลูกหนี้- นายสนธยา**		32,1000	
	เครดิต	**รายได้ค่าบริการ**		30,000
		ภาษีขายยังไม่ถึงกำหนด		2,100

ต่อมานายสนธยาได้นำเงินสดมาชำระหนี้ทั้งหมดตามใบกำกับภาษีเลขที่ 102 การบันทึกบัญชี

เดบิต	**เงินสด**		32,100	
	เครดิต ลูกหนี้ - นายสนธยา			32,100

เดบิต	**ภาษีขายยังไม่ถึงกำหนด**		2,100	
	เครดิต ภาษีขาย			2,100

2. การบันทึกหมวดบัญชีค่าใช้จ่าย

2.1 กรณีจ่ายค่าใช้จ่ายเป็นเงินสด จะบันทึกบัญชี ดังนี้

เดบิต	ค่าใช้จ่าย		XX	
	ภาษีซื้อ		XX	
	เครดิต	เงินสด		XX

<u>ตัวอย่างที่ 8.9</u> กิจการจ่ายค่าโทรศัพท์ เป็นเงินสดจำนวน 1,000 บาท ตามใบกำกับภาษีเลขที่ 201 ราคานี้ยังไม่รวมภาษีมูลค่าเพิ่ม การบันทึกบัญชีทำ ดังนี้

เดบิต	ค่าโทรศัพท์		1,000	
	ภาษีซื้อ		70	
	เครดิต	เงินสด		1,070

2.2 กรณียังมิได้จ่ายชำระเงิน และยังมิได้รับใบกำกับภาษี จะบันทึกบัญชีได้ 2 วิธี

วิธีที่ 1

เดบิต	ค่าใช้จ่าย		XX	
	ภาษีซื้อยังไม่ถึงกำหนด		XX	
	เครดิต	เจ้าหนี้		XX

ต่อมาเมื่อมีการจ่ายชำระหนี้ โดยได้รับใบกำกับภาษี จะบันทึกบัญชีโดย

เดบิต	เจ้าหนี้		XX	
	ภาษีซื้อ		XX	
	เครดิต	ภาษีซื้อยังไม่ถึงกำหนด		XX
		เงินสด		XX

ตัวอย่างที่ 8.10 กิจการได้รับใบแจ้งหนี้ค่าไฟฟ้า จำนวน 2,500 บาท โดยยังมิได้รับใบกำกับภาษี การบันทึกบัญชี ดังนี้

เดบิต	**ค่าไฟฟ้า**		2,500	
	ภาษีซื้อยังไม่ถึงกำหนด		175	
	เครดิต	**ค่าไฟฟ้าค้างจ่าย**		2,675

ต่อมากิจการได้จ่ายชำระหนี้ค่าไฟฟ้า โดยได้รับใบกำกับภาษีเลขที่ 202

เดบิต	**ค่าไฟฟ้าค้างจ่าย**		2,675	
	เครดิต	**เงินสด**		2,675

เดบิต	**ภาษีซื้อ**		175	
	เครดิต	**ภาษีซื้อยังไม่ถึงกำหนด**		175

วิธีที่ 2

เดบิต	ค่าใช้จ่าย		XX	
	เครดิต	ค่าใช้จ่ายค้างจ่าย		XX

ต่อมาเมื่อมีการจ่ายชำระหนี้ โดยได้รับใบกำกับภาษี จะบันทึกบัญชีโดย

เดบิต	ค่าใช้จ่ายค้างจ่าย		XX	
	ภาษีซื้อ		XX	
	เครดิต	เงินสด		XX

ตัวอย่างที่ 8.11 จากตัวอย่างที่ 8.10 การบันทึกบัญชีตามวิธีที่ 2 ทำโดย

เดบิต	**ค่าไฟฟ้า**		2,500	
	เครดิต	**ค่าไฟฟ้าค้างจ่าย**		2,500

และเมื่อมีการจ่ายชำระหนี้ และได้รับใบกำกับภาษี จะบันทึกบัญชีโดย

เดบิต	**ค่าไฟฟ้าค้างจ่าย**		2,500	
	ภาษีซื้อ		175	
	เครดิต	**เงินสด**		2,675

3. การบันทึกบัญชีเมื่อซื้อสินทรัพย์

เดบิต	สินทรัพย์ (แต่ละประเภท)		xx	
	ภาษีซื้อ		xx	
	เครดิต เงินสด/เจ้าหนี้การค้า			xx

กรณีซื้อสนทรัพย์บางประเภทที่จัดเป็นภาษีต้องห้าม เช่น รถยนต์ ไม่สามารถขอคืนภาษีซื้อได้ จะบันทึกบัญชี ดังนี้

เดบิต	รถยนต์		xx	
	เครดิต	เงินสด/เจ้าหนี้		xx

4. การบันทึกรายการปิดบัญชี

เดบิต	ภาษีขาย		xx	
	เจ้าหนี้ - กรมสรรพากร		xx	
	เครดิต	ภาษีซื้อ		xx

5. การบันทึกบัญชีเพื่อขอคืนภาษีมูลค่าเพิ่มจากกรมสรรพากร

กรณีขอคืนเป็นเงินสด จะบันทึกบัญชีเมื่อได้รับเงินสดโดย

เดบิต	เงินสด		xx	
	เครดิต	เจ้าหนี้- กรมสรรพากร		xx

กรณีขอคืนโดยการเครดิตภาษีขาย จะไม่มีการบันทึกบัญชีแต่จะนำไปหักกลบกับภาษีมูลค่าเพิ่มที่ต้องชำระในเดือนถัดไป หากเดือนถัดไปยังคงขอคืนภาษีมูลค่าเพิ่มอีกก็จะสะสมยอดไว้จนกว่าจะมีภาษีที่ต้องชำระ จึงจะนำภาษีที่ขอคืนซึ่งได้สะสมไว้ไปหักออก

6. การบันทึกบัญชีเพื่อชำระภาษีมูลค่าเพิ่ม

เดบิต	เจ้าหนี้ – กรมสรรพากร(ผลต่างของภาษีขายกับภาษีซื้อ)		xx
	เครดิต	เงินสด/เงินฝากธนาคาร	xx

ตัวอย่างที่ 8.12 กิจการธุรกิจโรงแรมลัดฟ้า ได้จดทะเบียนเข้าสู่ระบบภาษีมูลค่าเพิ่ม ตั้งแต่ เดือนมีนาคม 25x1 โดยมีอัตราภาษีมูลค่า 7% รายการค้าที่เกิดขึ้นระหว่างเดือนมี ดังนี้

มีนาคม 3 รับเงินสดเป็นค่าห้องพักรวมจำนวน 400,000 บาท จาก บริษัท สามัคคี จำกัด ตามใบกำกับภาษีเลขที่ 001

10 รับเงินสดเป็นค่าอาหารและเครื่องดื่มจำนวน 100,000 บาทจากบริษัท บุญนำ จำกัด ตามใบกำกับภาษีเลขที่ 002

12 รับเงินสดเป็นค่าเช่าห้องประชุม จำนวน 30,000 บาท บริษัท นำโชค จำกัด ตามใบกำกับภาษีเลขที่ 003

17 ค่าเช่าห้องพักของนายสถาพร เป็นเงินรวม 20,000 บาท ฝ่ายบัญชีได้ส่งใบทวงหนี้ไปแล้ว แต่ นายสถาพร ยังมิได้จ่ายเงิน กิจการยังมิได้ออกใบกำกับภาษี

20 จ่ายค่าบริการซักรีดเป็นเงินสด จำนวน 35,000 บาท ให้ บริษัท ซักรีด จำกัด ตามใบกำกับภาษีเลขที่ 101

23 จ่ายค่าไฟฟ้าเป็นเงินสด จำนวน 100,000 บาท ให้การไฟฟ้านครหลวง ตามใบกำกับภาษีเลขที่ 102

26 ซื้ออุปกรณ์สำนักงานเป็นเงินเชื่อ จำนวน 35,000 บาท จาก บริษัท อุปกรณ์ จำกัด ตามใบกำกับภาษีเลขที่ 103

29 ซื้ออาหารและเครื่องดื่มเป็นเงินสด จำนวน 90,000 บาท จากบริษัท พีซี จำกัด ตามใบกำกับภาษีเลขที่ 104

31 รับชำระหนี้จากนายสถาพรตามใบกำกับภาษีเลขที่ 004

กิจการจ่ายชำระภาษีมูลค่าเพิ่มเป็นเงินสดทุกวันที่ 10 ของเดือนถัดไป

การคำนวณภาษีขาย แสดงดังนี้

(1) รายการ	(2) ใบกำกับภาษีเลขที่	(3) มูลค่าบริการ (บาท)	(4) ภาษีขาย (7%) (บาท)	(5) = (3) + (4) จำนวนเงินรวม (บาท)
รับค่าห้องพัก	001	400,000	28,000	428,000
รับค่าอาหารและเครื่องดื่ม	002	100,000	7,000	107,000
รับค่าเช่าห้องประชุม	003	30,000	2,100	32,100
รับชำระหนี้ค่าห้องพัก	004	20,000	1,400	21,400
	รวม	550,000	38,500	588,500

การคำนวณภาษีซื้อ แสดงดังนี้

(1) รายการ	(2) ใบกำกับภาษี เลขที่	(3) มูลค่าบริการ (บาท)	(4) ภาษีซื้อ (7%) (บาท)	(5) = (3) + (4) จำนวนเงินรวม (บาท)
จ่ายค่าซักรีด	101	35,000	2,450	37,450
จ่ายค่ากระแสไฟฟ้า	102	100,000	7,000	107,000
ซื้อเครื่องคอมพิวเตอร์เป็นเงินเชื่อ	103	35,000	2,450	37,450
จ่ายค่าอาหารและเครื่องดื่ม	104	90,000	6,300	96,300
	รวม	260,000	18,200	278,200

การคำนวณภาษีมูลค่าเพิ่ม แสดงดังนี้

ภาษีมูลค่าเพิ่มที่ต้องนำส่งกรมสรรพากร	=	ภาษีขาย - ภาษีซื้อ
	=	38,500 – 18,200
	=	20,300 บาท

การบันทึกบัญชีในสมุดรายวันทั่วไป แสดงดังนี้

สมุดรายวันทั่วไป

วันที่		ชื่อบัญชีและคำอธิบายรายการ	เลขที่บัญชี	เดบิต		เครดิต	
25x1							
มี.ค.	3	เงินสด	101	428,000	-		
		รายได้ค่าห้องพัก	401			400,000	-
		ภาษีขาย	204			28,000	-
		รับเงินค่าห้องพักและภาษีมูลค่าเพิ่ม					
	10	เงินสด	101	107,000	-		
		รายได้ค่าอาหารและเครื่องดื่ม	402			100,000	-
		ภาษีขาย	204			7,000	-
		รับเงินค่าอาหารและเครื่องดื่มและ					
		ภาษีมูลค่าเพิ่ม 7%					

การบันทึกบัญชีในสมุดรายวันทั่วไป แสดงดังนี้

สมุดรายวันทั่วไป (ต่อ)

วันที่		ชื่อบัญชีและคำอธิบายรายการ	เลขที่บัญชี	เดบิต		เครดิต	
25x1							
มี.ค.	12	เงินสด	101	32,100	-		
		รายได้ค่าเช่าห้องประชุม	403			30,000	-
		ภาษีขาย	204			2,100	-
		บันทึกการรับเงินค่าเช่าห้อง					
		ประชุม และภาษีมูลค่าเพิ่ม 7%					
	17	ลูกหนี้ - นายชาติชาย	101	21,400	-		
		รายได้ค่าห้องพัก	401			20,000	-
		ภาษีขายยังไม่ถึงกำหนด	204.1			1,400	-
		ส่งใบแจ้งหนี้ค่าห้องพักยังไม่ได้					
		ออกใบกำกับภาษี					

การบันทึกบัญชีในสมุดรายวันทั่วไป แสดงดังนี้

สมุดรายวันทั่วไป (ต่อ)

วันที่		ชื่อบัญชีและคำอธิบายรายการ	เลขที่บัญชี	เดบิต		เครดิต	
25x1							
มี.ค.	20	ค่าบริการซักรีด	501	35,000	-		
		ภาษีซื้อ	104	2,450	-		
		เงินสด	101			37,450	-
		บันทึกการจ่ายเงินค่าบริการซัก รีด					
		และภาษีมูลค่าเพิ่ม 7%					
	23	ค่าไฟฟ้า	502	100,000	-		
		ภาษีซื้อ	104	7,000	-		
		เงินสด	101			107,000	-
		บันทึกการจ่ายค่าไฟฟ้าและภาษี มูลค่าเพิ่ม 7%					

การบันทึกบัญชีในสมุดรายวันทั่วไป แสดงดังนี้

สมุดรายวันทั่วไป (ต่อ)

วันที่		ชื่อบัญชีและคำอธิบายรายการ	เลขที่บัญชี	เดบิต		เครดิต	
25x1							
มี.ค.	26	เครื่องอุปกรณ์สำนักงาน	106	35,000	-		
		ภาษีซื้อ	104	2,450	-		
		เจ้าหนี้	201			37,450	-
		บันทึกการซื้อเครื่องคอมพิวเตอร์					
		และภาษีมูลค่าเพิ่ม 7%					
	29	ค่าอาหารและเครื่องดื่ม	503	90,000	-		
		ภาษีซื้อ	104	6,300	-		
		เงินสด	101			96,300	-
		บันทึกการจ่ายค่าอาหารและ เครื่องดื่ม และภาษีมูลค่าเพิ่ม 7%					

การบันทึกบัญชีในสมุดรายวันทั่วไป แสดงดังนี้

สมุดรายวันทั่วไป (ต่อ)

วันที่		ชื่อบัญชีและคำอธิบายรายการ	เลขที่บัญชี	เดบิต		เครดิต	
25x1							
มี.ค.	31	เงินสด	101	21,400	-		
		ลูกหนี้ - นายชาติชาย	102			21,400	-
		ภาษีขายยังไม่ถึงกำหนด	204.1	1,400	-		
		ภาษีขาย	204			1,400	-
		รับชำระหนี้จากนายสถาพร และออกใบกำกับภาษี					

การบันทึกรายการปิดบัญชีในสมุดรายวันทั่วไป

เฉพาะบัญชีภาษีขายและบัญชีภาษีซื้อ ณ วันสิ้นเดือน แสดงดังนี้

สมุดรายวันทั่วไป

วันที่		ชื่อบัญชีและคำอธิบายรายการ	เลขที่บัญชี	เดบิต		เครดิต	
25x1							
มี.ค.	31	ภาษีขาย	204	38,500	-		
		เจ้าหนี้ - กรมสรรพากร	202			38,500	-
		บันทึกการโอนปิดบัญชีภาษีขาย					
		เจ้าหนี้ - กรรมสรรพากร	202	18,200	-		
		ภาษีซื้อ	104			18,200	-
		บันทึกการโอนปิดบัญชีภาษีซื้อ					

การบันทึกบัญชีเมื่อมีการจ่ายเงินชำระภาษีมูลค่าเพิ่ม ในเดือนถัดไป แสดงวันนี้

สมุดรายวันทั่วไป

วันที่		ชื่อบัญชีและคำอธิบายรายการ	เลขที่บัญชี	เดบิต		เครดิต	
25x1							
เม.ย.	10	เจ้าหนี้ - กรรมสรรพากร	202	20,300	-		
		เงินสด	101			20,300	-
		บันทึกการจ่ายเงินสดชำระ ภาษีมูลค่าเพิ่ม					

การผ่านรายการไปยังบัญชีแยกประเภททั่วไป

เฉพาะบัญชีภาษีขายและบัญชีภาษีซื้อ

ภาษีขาย เลขที่ 204

วันที่		รายการ	หน้าบัญชี	เดบิต		วันที่		รายการ	หน้าบัญชี	เครดิต	
25x1						25x1					
มี.ค.	31	เจ้าหนี้ -	รว.2	38,500	-	มี.ค.	3	เงินสด	รว.1	28,000	-
		กรรมสรรพากร									
							10	เงินสด	รว.1	7,000	-
							12	เงินสด	รว.1	2,100	-
							31	ภาษีขายยังไม่	รว.1	1,400	-
								ถึงกำหนด			
				38,500	-					38,500	-

การผ่านรายการไปยังบัญชีแยกประเภททั่วไป เฉพาะบัญชีภาษีขายและบัญชีภาษีซื้อ (ต่อ)

ภาษีซื้อ เลขที่ 104

วันที่		รายการ	หน้าบัญชี	เดบิต		วันที่		รายการ	หน้าบัญชี	เครดิต	
25X1						25X1					
มี.ค.	20	เงินสด	รว.1	2,450	-	มี.ค.	31	เจ้าหนี้ -	รว.2	18,200	-
	23	เงินสด	รว.1	7,000	-			สรรพากร			
	26	เจ้าหนี้	รว.2	2,450	-						
	29	เงินสด	รว.2	6,300	-						
				18,200	-					18,200	-

การผ่านรายการไปยังบัญชีแยกประเภททั่วไป เฉพาะบัญชีภาษีขายและบัญชีภาษีซื้อ (ต่อ)

เจ้าหนี้ - กรมสรรพากร เลขที่ 202

วันที่		รายการ	หน้าบัญชี	เดบิต		วันที่		รายการ	หน้าบัญชี	เครดิต	
25X1						25X1					
มี.ค.	31	ภาษีซื้อ	รว.2	18,200	-	มี.ค.	31	ภาษีขาย	รว.2	38,500	-
เม.ย.	10	เงินสด	รว.2	20,300	-						
				38,500	-					38,500	-
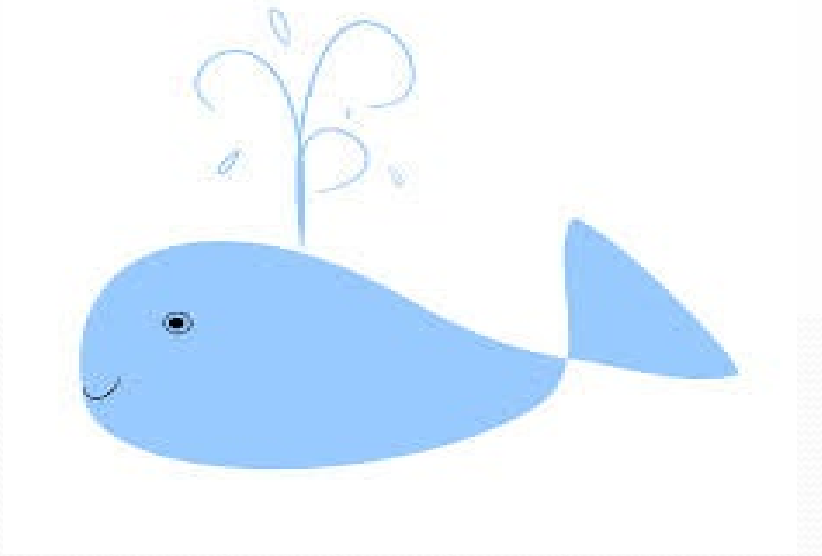
The End